היבטים פיסיקליים ברפואה ב

פרק 20 - האטום- התפתחות הסטורית ומודל האטום של בוהר

תוכן העניינים

1. הסבר ותרגילים 1

הסבר ותרגילים:

רקע:

הנחות בוהר :

$$m_e v_n r_n = n\frac{h}{2\pi}$$
$$E_{ph} = |E_f - E_i|$$

m_e – מסת האלק'

v_n – מהירות האלק' ברדיוס מסדר n .

r_n – הרדיוס ה- n .

n – מספר חיובי שלם ... $n = 1,2,3$

$h = 6.626 \cdot 10^{-34}\text{J} \cdot s$ הוא קבוע פלאנק.

E_{ph} – אנרגיית פוטון שנפלט/נבלע.

E_i ו- E_f הן אנרגיות האלק לפני ואחרי התהליך.

רמות אנרגיה באטום מימן:

$$E_n = -\frac{R^*}{n^2} \qquad (U_\infty = 0)$$
$$R^* = \frac{2\pi^2 k^2 m_e e^4}{h^2} = \frac{m_e e^4}{8\varepsilon_0^2 h^2} = 13.6eV$$

R^* – קבוע רידברג.

k – קבוע קולון.

$\varepsilon_0 = \frac{1}{4\pi k}$ – קבוע הפרמטיביות של הריק.

רדיוסי המסלולים המותרים של האלקטרון באטום מימן:

$$r_n = r_1 n^2$$
$$r_1 = \frac{h^2}{4\pi^2 m_e k e^2} = 0.529\text{Å}$$

r_1 – רדיוס הבסיס של האלק'

שאלות:

1) תרגיל 1 אטום מימן

איזו אינטראקציה תתרחש בין גז מימן ברמת היסוד ובין:

א. אלקטרונים בעלי אנרגיה קינטית של 12 אלקטרון וולט?

ב. פוטונים בעלי אנרגיה של 12 אלקטרון וולט?

ג. פוטונים בעלי אנרגיה של 15 אלקטרון וולט?

ד. אלקטרונים בעלי אנרגיה קינטית של 15 אלקטרון וולט?

היעזרו בדיאגרמה לרמות אנרגיה של אטום מימן.

2) תרגיל 2 אטום מימן

בניסוי מסוים העבירו דרך גז מימן חד אטומי ברמת היסוד אלקטרונים שהואצו לאנרגיה קינטית של 13 אלקטרון וולט.

א. כיצד ייראה ספקטרום הפליטה של גז זה?

ב. מה הערכים האפשריים של האנרגיה הקינטית לאלקטרונים שהואצו לאחר מעברם בגז?

ג. מה השינוי ברדיוס של האלקטרונים הקשורים שעוררו לרמה הגבוהה ביותר?

3) תרגיל 3 אטום מימן

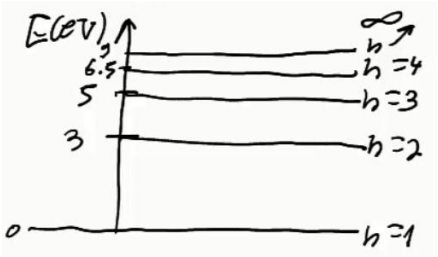
בניסוי נוסף הקרינו גז מימן ברמת היסוד בפוטונים בעלי אורך גל גדול ושווה מ-100 ננומטר, וקטן או שווה מ-400 ננומטר.

א. כיצד ייראה ספקטרום הבליעה של הגז?

ב. כיצד ייראה ספקטרום הפליטה של הגז?

ג. מהי האנרגיה הקינטית של האלקטרון האנרגטי ביותר?

4) גזים אחרים תרגיל 1

נתונה דיאגרמת רמות האנרגיה של גז מסוים:

א. איזו אינטראקציה תתרחש אם נקרין את הגז בפוטונים בעלי אנרגיה של 6 אלקטרון וולט?

ב. איזו אינטראקציה תתרחש אם נאיץ אל הגז אלקטרונים בעלי אנרגיה קינטית של 6 אלקטרון וולט?

ג. במידה ותתרחש אינטראקציה עם הגז, תאר מה יקרה לאחר מכן.

5) גזים אחרים תרגיל 2

מעבירים דרך גז לא ידוע אור בטווח אורכי גל של: $180\text{nm} \le \lambda \le 700\text{nm}$.

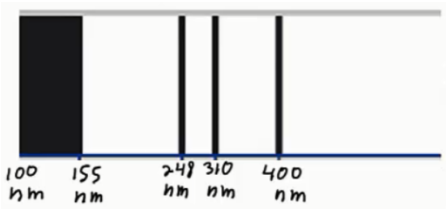
מקבלים ספקטרום בליעה בו חסרים 3 אורכי גל: $\lambda_1 = 620\text{nm}$, $\lambda_2 =$ $\lambda_3 = 248\text{nm}$, 400nm.

א. חשבו ושרטטו את דיאגרמת רמות האנרגיה של גז זה.

ב. כמה קווים ספקטרליים יהיו בספקטרום הפליטה במצב המתואר למעלה?

ג. מאיצים אלקטרונים במתח של 5.5 וולט ולאחר מכן מכוונים אותם לתוך גז זה שנמצא מחדש ברמת היסוד.
עם איזה אנרגיה קינטית יכולים האלקטרונים החופשיים להמשיך לאחר מעברם בגז?

6) גזים אחרים תרגיל 3

בניסוי מסוים הוקרן גז לא ידוע באור בספקטרום רציף בתחום אורכי הגל של: $100\text{nm} \le \lambda \le 500\text{nm}$.
ספקטרום הבליעה של הגז כולל 3 קווים דקים חשוכים, ותחום רציף חשוך כמתואר בתרשים.

א. חשבו את הפרשי האנרגיה של 3 הרמות המעוררות האפשריות לחישוב ביחס לרמת היסוד.

ב. ענו על הסעיפים הבאים:

i. הסבירו מדוע קיימת בליעה רציפה -$\lambda \le 155\text{nm}$.

ii. חשבו את האנרגיה הדרושה ליינון אטום זה.

ג. שרטטו דיאגרמת רמות אנרגיה לאטום. בחרו את אנרגיית רמת היסוד כרצונכם.

ד. חשבו את אורכי הגל הנפלטים באטום זה.

ה. מה המהירות המקסימלית של אלקטרון שייפלט מאטום זה?

7) אטומים דמויי מימן תרגיל

א. שרטטו את 5 רמות האנרגיה הראשונות של הליום דמוי מימן + רמת היינון.

ב. מאיצים אלקטרונים חופשיים במתח של 50 וולט ואז יורים אותם לתוך גז זה.

i. עד איזה רמה יעוררו האלקטרונים הקשורים?

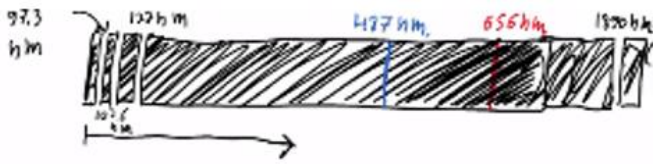
ii. עם איזה אנרגיה קינטית יכולים לצאת האלקטרונים החופשיים?

ג. כמה קווי פליטה יהיו בספקטרום הפליטה של הליום זה, ומה אורכי הגל שלהם?

ד. מאירים על גז זה בפוטונים בעלי אורך גל 62 ננומטר. תארו מה יקרה.

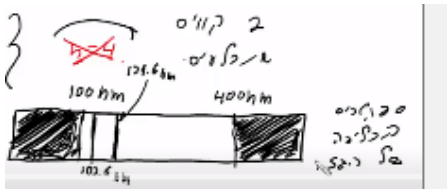
תשובות סופיות:

1) ראה סרטון.
2) א. 6 קווים בספקטרום הפליטה,

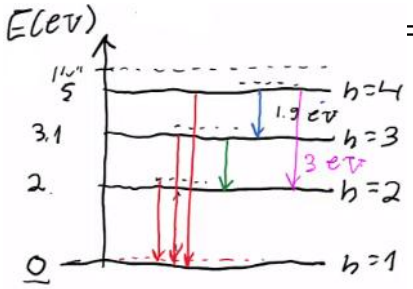

ב. 1. $E_k = 13eV$ - לא תהיה מסירה.
2. $1 \leftarrow 2$: מסירה של $10.2eV \leftarrow E_k = 2.8eV$.
3. $1 \leftarrow 3$: מסירה של $12.09eV \leftarrow E_k = 0.91eV$.
4. $1 \leftarrow 4$: מסירה של $12.75eV \leftarrow E_k = 0.25eV$.
ג. $7.93 \cdot 10^{-10}m$

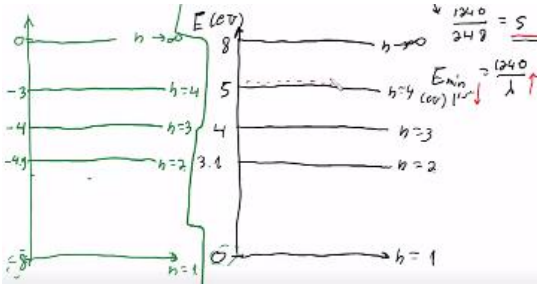
3) א. ב. ראה סרטון. ג. $2.42 \cdot 10^{-19}J$

4) ראה סרטון.
5) א. $E_1 = 2eV$, $E_2 = 3.1eV$, $= 5eV$

ב. 6 קווים בספקטרום הפליטה. ג. ראה סרטון.
6) א. $\Delta E_{1\to4} = 5eV$, $\Delta E_{1\to3} = 4eV$, $\Delta E_{1\to2} = 3.1eV$ ב.i. ראה סרטון.

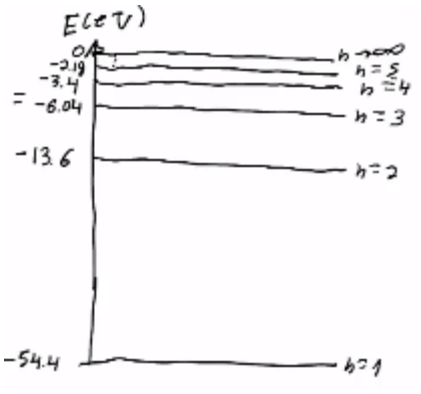
ב.ii. $8eV$. ג.

ד. $\lambda_{1_{4\to3}} = 1240nm$, $\lambda_{2_{4\to2}} = 653nm$, $\lambda_{3_{4\to1}} = 248nm$, $\lambda_{4_{3\to2}} =$, $1378nm$

$\lambda_{6_{2\to1}} = 400\text{nm}\ ,\ \lambda_{5_{3\to1}} = 310\text{nm}$.

ה. $1.24\cdot10^6\ \frac{m}{\text{sec}}$.

7) א.

ב.i. עירור עד רמה $n = 4$.

ii. $E_k = 52\text{eV}\ ,\ \text{E}_{k_{1\to2}} = 11.2\text{eV},\ \text{E}_{k_{1\to3}} = 3.64\text{eV},\ \text{E}_{k_{1\to4}} = 1\text{eV}$.

ג. 6 קווים ספקטרליים: $\lambda_1 = 470\text{nm}\ ,\ \lambda_2 = 122\text{nm}\ ,\ \lambda_3 = 24.3\text{nm}\ ,$
$\lambda_4 = 164\text{nm}\ ,\ \lambda_5 = 25.6\text{nm}\ ,\ \lambda_6 = 30.4\text{nm}$.

ד. ראה סרטון.